

Brusel 18. prosince 2023
(OR. en)

16683/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 1125
CFSP/PESC 1676
CONOP 137
CONUN 311
COARM 328

POZNÁMKA

Předmět: Rozhodnutí Rady na podporu úmluvy o zákazu biologických a toxinových zbraní (BTWC) na období 2024–2027
– příloha

PŘÍLOHA

Projekt na podporu úmluvy o zákazu biologických a toxinových zbraní (BTWC) na období 2024–2027

1. SOUVISLOSTI A ODŮVODNĚNÍ

Úmluva o zákazu biologických a toxinových zbraní (BTWC) je klíčovým prvkem úsilí mezinárodního společenství o řešení otázky šíření zbraní hromadného ničení.

Stranami BTWC je v současné době 185 států a čtyři státy jsou státy signatářské. Osm států úmluvu nepodepsalo ani k ní nepřistoupilo. Aby bylo možné zavést a prosazovat přísnou globální normu proti používání biologických zbraní způsobujících poškození nebo usmrcení lidí, zvířat nebo rostlin, je důležité, aby se k úmluvě připojilo co nejvíce států. Během procesu přistoupení k úmluvě státy často předkládají útvaru na podporu provádění úmluvy BTWC (útvary ISU) žádosti o právní a technickou podporu.

Ačkoli k BTWC přistoupily téměř všechny státy světa, úroveň provádění úmluvy na vnitrostátní úrovni se značně liší. Státy, které jsou stranami BTWC (příčemž často se jedná o rozvojové země), pravidelně žádají útvar ISU o zvláštní technickou a právní pomoc.

Žádosti o pomoc předkládané útvaru BTWC-ISU, pokud jde o podporu univerzální platnosti, jakož i při činnostech v oblasti budování kapacit, překračují kapacity tohoto útvaru a finanční prostředky dostupné na poskytování pomoci.

Z těchto důvodů a za účelem okamžitého a praktického uplatňování některých prvků strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení bude tento projekt sloužit jako operační nástroj politiky k dalšímu posílení úmluvy prostřednictvím podpory její univerzální platnosti a provádění na vnitrostátní úrovni. Projekt naváže na úspěšné provádění společných akcí SZBP/2006/184 a SZBP/2008/858 a rozhodnutí Rady SZBP/2012/421, SZBP/2016/51, SZBP/2019/97 a SZBP/2021/2072.

Zásadním způsobem naváže na činnosti prováděné v průběhu let 2019–2024 v rámci rozhodnutí Rady SZBP/2019/97 na podporu BTWC a dodá jim další impulz. Zajistí rovněž udržitelnost těchto činností, zvýší účinnost provádění výsledků deváté hodnoticí konference, která se konala ve dnech 28. listopadu až 16. prosince 2022 v Ženevě, a podpoří program mezi hodnoticími konferencemi v období 2023–2026, jak byl dohodnut na deváté hodnoticí konferenci. Projekt rovněž zásadním způsobem přispěje k větší inkluzivnosti a rozmanitosti diskusí o BTWC, mimo jiné prostřednictvím výraznějšího zohledňování hlediska mládeže.

V roce 2024 bude projekt prováděn souběžně s aktuálním rozhodnutím Rady SZBP/2021/2072 (prosinec 2021 – prosinec 2024), aniž by docházelo ke zdvojení činností, přičemž se bude usilovat o co nejlepší využití možných synergií mezi oběma rozhodnutími.

Tento projekt se bude řídit těmito zásadami:

- a) bude co nejlépe využívat zkušeností získaných prostřednictvím společných akcí SZBP/2006/184 a SZBP/2008/858 a rozhodnutí Rady SZBP/2012/421, SZBP/2016/51, SZBP/2019/97 a SZBP/2021/2072;

- b) bude poskytovat pomoc státům, které jsou stranami úmluvy, jakož i státům, které nejsou stranami BTWC, na základě jejich konkrétních potřeb a na jejich žádost, pokud jde o posílení provádění a univerzální platnost BTWC;
- c) bude podporovat místní a regionální odpovědnost za projekty, aby byla zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost a aby v rámci BTWC docházelo k budování partnerství mezi Evropskou unií a třetími stranami;
- d) zaměří se na výsledky deváté hodnoticí konference, která se konala ve dnech 28. listopadu až 16. prosince 2022 v Ženevě, a bude podporovat nový program mezi hodnoticími konferencemi;
- e) bude podporovat předsednictví zasedání BTWC a co nejlépe využívat mandátu útvaru na podporu provádění úmluvy (útvary ISU);
- f) bude přispívat k rozvoji míru a bezpečnosti a cílům souvisejícím se zdravím prostřednictvím účinného provádění BTWC státy, které jsou stranami této úmluvy, a dosažení její univerzální platnosti.

2. CELKOVÝ CÍL

Cílem projektu je posílení bezpečnosti na vnitrostátní i mezinárodní úrovni vůči hrozbě, kterou představují biologické zbraně, rozšířením počtu členů úmluvy o zákazu biologických a toxinových zbraní na celém světě, posílením kapacity států, které jsou stranami úmluvy, za účelem účinného provádění úmluvy a zvyšováním informovanosti o významu úmluvy v rámci nevládních organizací, občanské společnosti a vědecké obce, jakož i technologických subjektů.

3. SPECIFICKÉ CÍLE

Očekávané výsledky plynoucí z tohoto projektu jsou tyto:

- a) prosazovat všeobecné přistoupení k BTWC tím, že státy, které nejsou jejími stranami, budou motivovány k lepšímu porozumění výhodám vyplývajícím z připojení se k BTWC a z většího zapojení do zasedání BTWC a dalších činností;

- b) rozvíjet vnitrostátní kapacity pro provádění BTWC v rozvojových zemích s cílem zajistit účinné provádění úmluvy a zároveň vytvořit sítě aktivní spolupráce s vnitrostátními partnery, odborníky a vnitrostátními orgány schopnými poskytovat vysoce kvalitní a relevantní pomoc;
- c) poskytovat příležitosti v oblasti rozvoje kapacit pro mladé tvůrce politik a vědecké a akademické pracovníky z globálního Jihu, kteří působí v oblastech souvisejících s BTWC, podporovat rozvoj sítí mladých odborníků a využívat vzdělávacích materiálů vypracovaných na úrovni Evropské unie;
- d) podporovat program mezi hodnotícími konferencemi v období 2024–2026;
- e) rozvíjet nástroje umožňující zvyšování informovanosti, vzdělávání a zapojení.

4. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY A AKTIVITY

EU podporuje tyto aktivity, které odpovídají opatřením uvedeným ve strategii EU proti šíření zbraní hromadného ničení:

Aktivita 1 – podpora univerzální platnosti BTWC;

4.1.1 Účel aktivity

Stranami BTWC je v současné době 185 států a čtyři státy jsou státy signatářské (Egypt, Haiti, Somálsko, Syrská arabská republika). Úmluvu nepodepsalo ani k ní nepřistoupilo osm států (Čad, Komory, Džibutsko, Eritrea, Izrael, Kiribati, Federativní státy Mikronésie a Tuvalu). V zájmu univerzální platnosti BTWC by se měla členská základna úmluvy rozšířit, aby se stranami úmluvy stal co největší počet států. Dosažení univerzální platnosti úmluvy je trvalou prioritou všech států, které jsou jejími stranami. Aby bylo možné zavést a prosazovat přísnou globální normu proti používání biologických zbraní způsobujících poškození nebo usmrcení lidí, zvířat nebo rostlin, je důležité, aby se k úmluvě připojilo co nejvíce států. Při nedávných a nadcházejících přistoupeních k úmluvě se jako rozhodující ukázalo strategické a individualizované úsilí o dosažení univerzální platnosti.

Tato aktivita bude navazovat na aktivity a výsledky v rámci projektu 1 rozhodnutí Rady SZBP/2019/97 na podporu univerzální platnosti BTWC. Hlavním cílem bude zintenzívnit stávající úsilí, které bylo zahájeno během předchozích rozhodnutí Rady.

4.1.2 Popis aktivity

Účelem této aktivity bude zvýšit dopad aktivit prováděných na základě předchozích rozhodnutí Rady EU a zajistit nezbytná následná opatření s cílem motivovat země k přistoupení k úmluvě nebo k její ratifikaci. Tato intenzivnější návazná opatření budou nabídnuta nejvýše dvěma státům, ať už signatářským státům, nebo státům, které BTWC ještě nepodepsaly, které prokáží významný pokrok v procesu ratifikace nebo přistoupení. V rámci individuálně uzpůsobených návštěv v Ženevě a následných návštěv se budou řešit konkrétní žádosti o pomoc, týkající se například zvyšování informovanosti o úmluvě na vnitrostátní úrovni a poskytování počáteční právní a technické podpory pro provádění úmluvy. Na návštěvách se budou podílet i externí zúčastněné strany.

4.1.3 Očekávané výsledky aktivity

1. Vnitrostátní orgány a zúčastněné strany ve státech, které nejsou stranami BTWC, včetně poslanců, státních úředníků a občanské společnosti, získají lepší přehled o výhodách přistoupení k BTWC.

2. Vyšší počet států, které nejsou stranami BTWC, vyjádří odhodlání k úmluvě přistoupit, začne se podílet na činnostech a zasedáních a podnikne kroky k přistoupení/ratifikaci.

Aktivita 2 – rozvoj kapacit na podporu vnitrostátního provádění BTWC

4.2.1. Účel aktivity

Podle článku IV BTWC se každý stát, který je stranou úmluvy, zavazuje přijmout veškerá nutná opatření k provádění úmluvy na vnitrostátní úrovni. Úroveň provádění na vnitrostátní úrovni se však v jednotlivých státech, které jsou stranami úmluvy, liší. Účelem této aktivity je poskytnout zvláštní technickou a právní pomoc státům, které jsou stranami úmluvy a o takové budování kapacit požádají.

4.2.2. Popis aktivity

Tento projekt se zaměří na dosažení dalšího pokroku v iniciativách, které byly zahájeny podle rozhodnutí Rady 2019/97/SZBP v rámci jeho programů rozšířené pomoci a vnitrostátních programů připravenosti. Náležitá pozornost se bude věnovat jednáním pracovní skupiny pro posílení BTWC, zřízené na deváté hodnotící konferenci, a jejím případným doporučením, pokud jde o vnitrostátní provádění, která se příslušným způsobem zohlední při provádění projektu.

Státům, které jsou stranami úmluvy a žádají o takovou pomoc od útvaru BTWC-ISU, budou na základě modulárního přístupu, tj. podle potřeb pomoci, které uvedly jednotlivé státy, poskytnuty tyto druhy aktivit zaměřených na budování kapacit:

- zvyšování informovanosti o BTWC na vnitrostátní úrovni / úvod do problematiky BTWC;
- legislativní pomoc;
- odborná příprava zaměřená na vypracovávání a předkládání zpráv o opatřeních k budování důvěry na vnitrostátní úrovni;
- zvyšování informovanosti mladých vědců a vysokoškolských studentů o BTWC;

- vypracování vnitrostátních soupisů nebezpečných patogenů;
- podpora při vypracovávání žádostí o pomoc podle článku X pro všechny ostatní žádosti o pomoc.

Výše uvedené činnosti v oblasti budování kapacit budou poskytovány státům, které jsou stranami úmluvy a o takovou pomoc požádají, a to nepřetržitě po celou dobu trvání projektu a v rámci daných rozpočtových limitů. Aktivitu zaměřenou na poskytování pomoci budou pokud možno vykonávány osobně, přičemž bude-li to považováno za vhodnější (např. v případě akcí pro mládež), využijí se on-line formáty. Do organizace akcí zaměřených na budování kapacit se případně zapojí tři regionální střediska Úřadu OSN pro otázky odzbrojení (UNODA).

V případě, že útvar BTWC-ISU/UNODA usoudí, že žádosti o pomoc překračují rámec uvedených činností v oblasti budování kapacit, bude státům poskytnuta pomoc při vypracovávání žádostí o pomoc podle článku X a ve spolupráci s útvarem BTWC-ISU se jim umožní navázat kontakty s dalšími externími poskytovateli pomoci.

V rámci této aktivity naváže UNODA spolupráci s členskými státy EU, odborníky a vnitrostátními institucemi schopnými poskytovat vysoce kvalitní a relevantní pomoc. Pokud jde o vypracování vnitrostátních soupisů nebezpečných patogenů, UNODA bude i nadále spolupracovat s nizozemským Národním ústavem pro veřejné zdraví a životní prostředí (RIVM), aby v průběhu jednoho roku byla poskytnuta podpora alespoň jednomu státu, který je stranou úmluvy. Finanční prostředky budou rovněž použity na modernizaci a překlad stávajícího softwaru používaného ke správě národních soupisů nebezpečných patogenů, aby byl k dispozici většímu počtu států, které jsou stranami úmluvy. UNODA bude rovněž podle potřeby nadále spolupracovat s Výzkumným institutem OSN pro otázky meziregionálního zločinu a trestní spravedlnosti (UNICRI), středisky excelence EU pro zmírňování chemických, biologických, radiologických a jaderných rizik, jakož i s nevládními organizacemi a analytickými středisky. Projekt bude rovněž státy, které jsou stranami úmluvy, podněcovat k tomu, aby dle možností podporovaly vznik sítí ve svých regionech nebo subregionech. V závislosti na konkrétních žádostech zainteresovaných států o pomoc by proto bylo možné pro činnosti v oblasti budování kapacit zvážit i regionální formáty.

V rámci této aktivity bude rovněž provedeno jedno vzájemné hodnocení ročně za účelem dalšího rozšíření podpory této koncepce. Toto hodnocení bude vycházet z hodnocení, které uskutečnila Francie v roce 2013, země Beneluxu v roce 2015, Maroko v roce 2017 a Kyrgyzská republika v roce 2022.

4.2.3. Očekávané výsledky aktivity

1. Státy, které jsou stranami BTWC, posílí své vnitrostátní kapacity pro provádění BTWC na základě cílené pomoci poskytované v oblastech zjištěných potřeb, zintenzivní koordinaci a vytváření sítí se zúčastněnými stranami zapojenými do procesu BTWC a zlepší své příspěvky v rámci BTWC, jako jsou opatření k budování důvěry.
2. Státy, které jsou stranami BTWC, posílí své možnosti spolupráce a pomoci, své úrovně důvěry a své sítě BTWC prostřednictvím výměn a diskusí vedených v rámci vzájemných hodnocení.
3. Je posílena schopnost vybraných států, které jsou stranami BTWC, předcházet útokům s použitím biologických zbraní a reagovat na ně.

Aktivita 3 – iniciativa Mládež pro biologickou bezpečnost

4.3.1 Účel aktivity

Tato aktivita bude navazovat na aktivity a výsledky v rámci projektu 3 rozhodnutí Rady SZBP/2019/97. Prostřednictvím iniciativy Mládež pro biologickou bezpečnost byl vytvořen nový, inovativní prostor pro náhled nové generace odborníků v oblasti biologické bezpečnosti a odborným znalostem mladých lidí se dostává využití. Byla vytvořena síť více než 100 talentovaných vědců z globálního Jihu, čímž vznikla komunita mladých odborníků účastnících se aktivně diskusí o BTWC. Účelem této aktivity je nadále poskytovat příležitosti v oblasti rozvoje kapacit pro mladé tvůrce politik a vědecké a akademické pracovníky z globálního Jihu, kteří působí v oblastech souvisejících s BTWC.

4.3.2 Popis aktivity

Za tímto účelem budou uspořádány celkem tři roční stipendijní programy, každý pro 20 účastníků; programy budou zahrnovat přípravný on-line segment a týdenní fyzickou návštěvu Ženevy. Účelem stipendií je spojit mladé lidi z globálního Jihu, obeznámit je v praxi s průběhem mnohostranných jednání v rámci BTWC a umožnit jim navázání kontaktů s diplomaty a odborníky. Zvláštní důraz bude kladen na podněcení účasti mladých žen z globálního Jihu, a z tohoto důvodu bude jeden z uvedených stipendijních programů vyhrazen pouze pro vědecké pracovnice.

Aktivita bude stavět na úspěšných iniciativách, jako je iniciativa UNODA Mládež pro odzbrojení, rozšíří je a zajistí kontinuitu již vyvinutého úsilí.

4.3.3 Očekávané výsledky aktivity

1. Zvýšení účasti mladých lidí z globálního Jihu, včetně mladých žen, na procesu BTWC, především na zasedáních a akcích souvisejících s biologickou bezpečností, a vybudování stabilní sítě mladých vědců z globálního Jihu.

Aktivita 4 – podpora programu BTWC mezi konferencemi

4.4.1 Účel aktivity

Sponzorský program BTWC poskytuje podporu rozvojovým státům, aby mohly vysílat zástupce na oficiální zasedání BTWC v Ženevě. Tato zasedání zahrnují hodnotící konferenci, pořádanou každých pět let, jakož i zasedání konaná v období mezi hodnotícími konferencemi. Sponzorský program byl zřízen na sedmé hodnotící konferenci (v roce 2011); na osmé hodnotící konferenci (v roce 2016) byl obnoven a poté byl obnoven znovu na konferenci deváté, dosud poslední (v roce 2022). Sponzorský program je financován z dobrovolných příspěvků států, které jsou stranami BTWC.

4.4.2 Popis aktivity

Tato aktivita bude podporovat sponzorský program, který umožňuje odborníkům z rozvojových zemí účastnit se zasedání BTWC mezi konferencemi v Ženevě. Sponzorský program bude rovněž využit k tomu, aby se zasedání BTWC v Ženevě mohli zúčastnit zástupci států, které stranami BTWC dosud nejsou, a aby se tak mohli obeznámit s oficiálními zasedáními, jež se v rámci BTWC uskutečňují.

4.4.3 Očekávané výsledky aktivity

1. Je dosaženo společného porozumění na regionální/subregionální úrovni, pokud jde o cíle programu BTWC mezi konferencemi v období 2024–2026 a je zlepšena úroveň příprav států, které jsou stranami BTWC, na účast na desáté hodnoticí konferenci v roce 2027.
2. Odborníci z rozvojových zemí, které jsou stranami BTWC, lépe rozumějí programu BTWC mezi hodnoticími konferencemi i hodnoticím konferencím samotným, a to díky sponzorované účasti na těchto zasedáních.

Aktivita 5 – rozvoj nástrojů umožňujících informování veřejnosti, vzdělávání a zapojení

4.5.1 Účel aktivity

Účelem aktivity je vytvořit konkrétní a praktické vzdělávací a osvětové nástroje, materiály a přístupy, jež umožní realizaci aktivit popsaných výše a podpoří je, a zvýšit celkovou viditelnost BTWC. Všechny aktivity budou prováděny v souladu se strategií UNODA pro vzdělávání v oblasti odzbrojení a budou z ní vycházet.

4.5.2 Popis aktivity

Konkrétně se navrhuje vypracovat v šesti úředních jazycích OSN vzdělávací program kurzu pro studenty věd o živé přírodě, a to s cílem zvýšit informovanost o vzniku a vývoji BTWC a o jejím neutuchajícím významu z hlediska zachování míru a bezpečnosti. Zvláštní pozornost bude věnována tématům, která jsou předmětem výrazného zájmu studentů, jako je výzkum dvojího užití vzbuzující obavy a vědecký a technologický vývoj, jenž je relevantní z hlediska BTWC.

U příležitosti 50. výročí vstupu BTWC v platnost se navrhuje uspořádat v roce 2025 půldenní slavnostní akci v sídle OSN v Ženevě. U příležitosti tohoto 50. výročí se také navrhuje poskytnout finance na vydání publikace, která by byla na zmíněné slavnostní akci představena.

Aby bylo možno oslovit širší publikum a podpořit například činnosti směřující k univerzální platnosti a posílenému provádění BTWC, navrhuje se také přeložit internetové stránky BTWC, v současné době dostupné jen v angličtině, do všech úředních jazyků OSN.

4.5.3 Očekávané výsledky aktivity

1. Je dosaženo účinného provádění výše uvedených aktivit a jejich dopad je umocněn díky podpoře vzdělávacích nástrojů.

5. ZAMĚSTNANCI

Provádění tohoto projektu bude vyžadovat soustavnou přítomnost personálu v Ženevě, aby bylo zajištěno efektivní provádění aktivit probíhajících od předchozího rozhodnutí Rady. V současné době personál se sídlem v Ženevě, který se věnuje provádění tohoto rozhodnutí, zahrnuje zaměstnance na úrovních P3 a G6, přičemž finanční prostředky na jednoho zaměstnance na úrovni P2 poskytl jeden členský stát EU do října 2023.

Se zřetelem k rozsahu navrhovaných aktivit nastíněných výše a v zájmu zajištění kvalitního provádění, udržitelnosti činností a možných propojení s jednáním pracovní skupiny se navrhuje doplnit jednu pozici na úrovni P2 a doposud financované pozice na úrovních P3 a G6 zachovat. Zaměstnanec na úrovni P2 bude výslovně pověřen prováděním aktivity 3 – iniciativa Mládež pro biologickou bezpečnost, jakož i podporou provádění aktivit 1, 2 a 5.

6. PODÁVÁNÍ ZPRÁV

UNODA/BWTC-ISU bude předkládat vysokému představiteli každý rok zprávy o pokroku v provádění projektů.

7. DOBA PLATNOSTI

Celková odhadovaná doba trvání projektů je 36 měsíců.

8. ZVIDITELNĚNÍ EU

UNODA/BWTC-ISU přijme veškerá nezbytná opatření, aby zajistil, že veřejnost bude informována o tom, že prováděné činnosti financuje Unie. Tato opatření budou prováděna v souladu s Příručkou pro komunikaci a zviditelnění v rámci vnější činnosti Unie, kterou vypracovala a vydala Komise. UNODA/BWTC-ISU tak zajistí zviditelnění příspěvku EU prostřednictvím patřičného označení a reklamy, které vyzdvihnou úlohu Unie, zajistí transparentnost jejich činností a zvýší informovanost o důvodech vedoucích k tomuto rozhodnutí, jakož i o podpoře, kterou tomuto rozhodnutí poskytuje Unie, a o výsledcích této podpory. Na materiálech, které budou v rámci projektů vytvořeny, bude vyobrazena vlajka EU v souladu s pokyny EU pro správné užívání a reprodukci vlajky.

9. PŘÍJEMCI

Příjemci projektu 1, pokud jde o činnosti související s univerzální platností, budou státy, které nejsou stranami BTWC (signatářské i nesignatářské státy), a ve vhodných případech i soukromý sektor, akademická obec a nevládní organizace.

Příjemci projektu 2, pokud jde o činnosti zaměřené na rozvoj kapacit, budou státy, které jsou stranami BTWC, přičemž zvláštní pozornost bude věnována státům, které k BTWC přistoupily v nedávné době.

Příjemci projektu 3 budou mladí tvůrci politik a vědečtí a akademičtí pracovníci ze států globálního Jihu, které jsou stranami BTWC, působící ve vědeckých a akademických oborech, jež s BTWC souvisejí.

Příjemci projektu 4 budou úředníci ze států, které jsou stranami BTWC, zejména úředníci zabývající se otázkami, které s BTWC souvisejí, jako jsou úředníci určení jako národní kontaktní osoby a další národní odborníci určení samotnými státy, které jsou stranami BTWC.

Příjemci projektu 5 budou osoby, jež vypracovávají příslušné materiály, jakož i ti, kdo je využívají, například studenti a učitelé, vedoucí pracovníci z průmyslových odvětví a nevládní organizace.
